

1. בארך אפי' יפתח קצין ולשון רבה תשקיר יָרָם: משלי כה טו
2. אל מוציא ממוצרים בתועפת ראם לו יאבל גוים צָרוּ וְעַמִּיתֵיהֶם יָרָם וְחָצוּ יַמְחֹץ: במדבר כד ח
3. מה יתרון לאדם בכל עמלו שיצמול תחת השמש: קהלת ג ג
4. וכל אשר שאלו עיני לא אצלתי מהם לא מנעתי את לבי מכל שמהה כי לבי שמה מכל עמלי וזה היה חלקי מכל עמלי: קהלת ב י
5. אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלם: קהלת א יב
6. הנח משתו שלשלמה ששים גבורים סביב ליה מגברי ישראל: בלם אָחִזוּ תָרַב מַלְמוּדֵי מַלְחָמָה אִישׁ חֲרָבוֹ עַל יָרְכוּ מַפְחָד בְּלִילֹת: שיר השירים ג ז-ח

איחננא ליה. לימשך מעליו שלא יחוף צו: **כפא לקומפסי.** ללד אחר ואסתלק עובי כמפיו מן הבית: ולשון רכה ששכר גרס. על ידי לשון רכה שחננה מענה כך נשברה עלמני: **אסקיה.** העלהו להטותו אל הדרך: **רויא.** שיכור: **אסקיה.** אל הדרך: **חוא מדווסא דהו** **מדי ל.** ראה הכנסת כלה שהיו מרנין בשמחה מהל: **אנסיה משסיא.** שמה הרצה: **נגידו מילנא מיניה.** משכו ידיכם מלהאכילו כי אם מעט: **קניא.** קנה: **דמהימן ליה אשזועפסי.** מאמניו בשזועפתו כשנשבע לו להחזירו לו: **דלוס צהו ישוב.** של זעשים ואילנות להספרנס סס: **ופקע עורא.** מתבקע מעט כמין חרין עד שמשליך שס זרע האילנות וגדלים אילנות שס ומתפרנס מהס: **צדקו קניא.** צדקו עד שהיו בקיאיין היכן יש קן של דוכיפת דהוא תרנגולא צרא: **אוגיסא.** זוכיפת כדי שיראה את בניו ולא יוכל ליכנס אללס ויהא צריך לשמיר לצקע הזוכיפת: **רמא ציה.** שלוחו של שלמה קלא: **תנק נפסיא.** התרנגול: **אסיקפיה.** מה חששת לו: **וצעיא מינטר לינס קטן.** עד שיביא שמי שערות ויהא רחוי לחליצה ויודע היה זה שעתידה להמתין שלם עשרה שנה: **שזעס יומי לוס ליה.** אינו בטוח לחיות שזעס ימים שמה למחר ימות: **אני גוא.** תחתיו היה אוזר גדול זהב וכסף טמון: **סרפיה גציה.** יי אחר אללו שלמה לאשמדאי. מרח גלשון ארמי אחר כדלמריין

צצנא קמא (דף פ:) מאן מרח נותרת שמואל: **הוס קאי לחודיה.** שלמה אלל אשמדאי: **כסועפות רלס.** לו להקדוש צריך הוא יש לו תועפות ראמיס למשלחמו וליפרע פורענות בשליחמו: **מאי רכוסוכיו.** ששמתח הקצ"ה צכס: **עוקסר.** גונדו: **דמהו:** גונדו: **לכשו.** וצניאורי טהרות דרב האי"י רלמי קודו מקידה של מרס לשמות מיס (פוטס דף ל:): **לא סרי.** אינו נדבק לומר דבר אחד של שטות כל הימים שזה אומר הייתי מלך ואינו אומר דבר שטות אחרת: **צדקו כרעיע.** שרגלו של שד דומות לשל תרנגוליס: **צמוק ארמי.** אינו צא לשכב יתק אלל כדלמריין צראש השנה (דף קאלגוני"ש צלע"ז): **מלך והדיטו.** היה שלמה לא חזר שוב למלכותו: **לדמא דרישא.** חולי כאכ הראש הצא מחמת דס: **שורצניא.** מין ארו כדלמריין צראש השנה (דף כג): **מאסור שורצניא:** **וצניא.** ערצה: **ואסא דרא.** הדס לח: **חילפא.** לפלפה עץ ששמו פופלי"ר: **וחילפי ימא.** גירופל"א"י: **יגלא.** מין עשז: **ורדא.** רוס"א: **דקאי נחד דרא.** כל עליו שלו מלך אחד זה למעלה מזה: **לליחסא.** כאכ חצי הראש: **צווא חורא.** צדיגר של כסף צרוף ישחטנו: **לפאי גיסא דפאי ליה.** שיזב הדס על חצי הראש שסס הכאכ: **וליסנייה.** יי לתרנגולא שחוט: **צסיפי דצנא.** צמוזות הפתח: **לברוקטי**

א) בכתי"י דהפ"ר לויש, ב) בירקיא י"ט ובדברים י"ד על חיבת דוכיפת, ג) בכתי"י לאותוביה, ד) בכתי"י גוסי: בן יהודע אימא לי כל הני מילי דעברת דקתמיה לי, ה) בערוך ערך תריסת גורס, תריסר, ו) נני הערוך ערך מרס תררייה, ז) פי צלע שלמה ס"א צלעה ופי צלע לעזקה ס"א וכתוב וזה, ח) סהדרין כ"י, ט) מגילה י"א, י) נצערין ערך חפ"י רוממי"ן, י"א) בכתי"י גוסף וליקבליה לדמיה, י"ב) בירפ"ר אחרו, י"ג) בלם ספ"ו מ"א, י"ד) ר"ל כען מלכות ראשונה שמלך על הערבים, י"ה) ענלך גל"א, י"ו) צ"ל לתרנגול תשחוט. רש"י

גליון הש"ס

רש"י ד"ה יבלא בין עיבב וכן צמיון דף קה ע"ב כדף רפסא צנלל:

לעזי רש"י

קאלצני"ש [קלצני"ש]. גרב. נעל קל. מופל"ר. צפספה. גירופל"א. קרפול (פרח). רוס"א [רוש"א]. ור.

מוסף רש"י

וחד אמר גונדו. טלמו, ונפטר טהרות (כלל פט"ו) פירש רב האי מקידה הא מקידה של מרס דומה לו מה אמר קודו וזה אמר מקלו (ויק"ר פ' אח"י) והוא מקידה שנותה כה מיס (סנהדרין כג). מלך והדיטו. וצנז לא חזר למלכותו (ס"ח).

לא מסיר לי לשרא דימא מסיר ליה ולא יהיב ליה אלא לתרנגולא ברא דמהימן ליה אשזועפיה ומאי עבר ביה ממטי ליה למורי דלית בהו ישוב ומנח לה אשינא דטורא ופקע טורא ומנקיט מייתי ביוזני מאילני ושדי התם והוי ישוב והיינו דמתרגמיני^ג נגר טורא בדרקו קניא דתרנגולא ברא דאית ליה בני וחפיה לקיניה וזוגתא חיותיה כי אתא בעי למיעל ולא מציי אול אייתי שמירא^ד ואותביה עלויה רמא ביה קלא שדייה שקליה אול חנק נפשיה אשזועפיה אמר ליה בניהו^ה מאי טעמא כי חזיתיה לההוא סמיא דהוה קא טעי באורחא אסיקתיה לאורחיה אמר ליה מכרוי עליה ברקיעא דצדיק גמור הוא ומאן דעבר ליה ניהא נפשיה זכי לעלמא דאתי ומאי טעמא כי חזיתיה לההוא רויא דקטעי באורחא אסיקתיה לאורחיה א"ל מכרוי עליה ברקיעא דרשע גמור הוא ועברי ליה ניהא נפשיה כי היכי דליכיליה לעלמא מאי טעמא כי חזיתיה לההוא חרוותא בכית אמר ליה בעי מימת גברא בנו תלתין יומין ובעיא מינטר ליבם קמן^ו תליסרי שנין מאי טעמא כי שמעתיה לההוא גברא דאמר ליה לאושכפא עביד לי מסאני לשב שנין אחיכת אמר ליה ההוא שבעה יומי לית ליה מסאני לשב שנין בעי מ"כ כי חזיתיה לההוא קסמא דהוה קסים אחיכת אמר ליה דהוה יתיב אבי גוא דמלכא לקסום מאי דאיכא תותיה^ז תרחיה גביה עד דבנייה לבית המקדש יומא חד הוה קאי לחודיה אמר ליה כתיב^ח כתועפות ראם לו ואמרינן כתועפות אלו מלאכי השרת ראם אלו השדים מאי רבותייכו מינן א"ל שקול שושילתא מינאי והב לי עיוקתך ואחוי לך רבותאי שקליה לשושילתא מיניה ויהיב ליה עיוקתיה^ט בלעיה אותביה אחד גפיה ברקיעא ולחד גפיה בארעא פתקיה ארבע מאה פרסי על ההיא שעתא אמר שלמה^י מה יתרון לאדם ככל עמלו שיעמול תחת השמש^{יא} וזה היה חלקי מכל עמלי^{יב} מאי וזה רב ושמואל חד אמר מקלו וחד אמר גונדו היה מחזר על הפתחים כל היכא דמטא אמר^{יג} אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלים כי מטא גבי סנהדרין אמרו רבנן מכרי שומה בחדא מילתא לא סריך מאי האי אמרו ליה לבניהו קא בעי לך מלכא לגביה אמר להו לא שלחו להו למלכותא קאתי מלכא לגבייכו שלחו להו אין קאתי שלחו להו בידקו בכרעיה שלחו להו כמוקי קאתי וקא תבע להו בנידותיהו וקא תבע לה נמי לבת שבע אימיה אתויה לשלמה והבו ליה עוקתא ושושילתא דחקוק עליה שם כי עייל חייה פרח ואפילו הכי הוה ליה ביעותותא מיניה והיינו דכתיב^{יד} הנהגה ממתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל כולם אחווי חרב מלומדי מלחמה איש חרבו על ירכו מפחד בלילות^{יז} רב ושמואל חד אמר מלך והדיטו וחד אמר מלך והדיטו ומלך: לדמא דרישא ליתי שורבינא ובינא ואסא דרא וזיתא וחילפא^{יח} וחילפי דימא ויבלא ולישלוקינהו בהדי הדדי ולנטול תלת מאה כסי אהאי גיסא דרישא ותלת מאה כסי אהאי גיסא דרישא ואי לא ליתי ורדא חורא דקאי בהד דרא ולישלקיה ולינטול שיתין כסי אהאי גיסא דרישא ושיתין כסי אהאי גיסא דרישא לצליחתא ליתי תרנגולא ברא ולישחטיה צווא חורא^{יט} אההוא גיסא דכייב ליה ונודהר מדמיה דלא לסמינהו לעיניה וליתלייה בספא דבבא דכי עייל חיוף ביה וכי נפיק חיוף ביה לברוקטי

מי שאחזו פרק שביעי גיטין

ס.טז.

לעני רש"י

ט"ל"א [מ"ל"א]. קרם
 בעני הפונד בריאה.
 קר"ג כרכום.
 אישטרו"ם.
 [אישטרו"ם]. קש.
 מצנידור"א.
 [מצנידור"א]. סלק קצרו.
 מדייריש"ש.
 [מדייריש"ש]. עץ
 וזכרון הבר.
 אינטרו"ל. שומן המעיט.
 גלג"ט [גלג"ץ]. בלוט.
 אשטרגנילו"ץ.
 [אשטרגנילו"ץ].
 דלקת שקדים.
 פילטר"ר [פילטר"ר].
 כן-חרצית (צמח).
 דרמונ"א [בלדינוני"א].
 שוקר האליפס.
 פינגו"י. חילבה
 (גורנית יוונית, צמח
 המשמש לחבלין).
 המולד"ן. כחות.
 אשטרגנילו"ץ.
 [אשטרגנילו"ץ].
 דלקת שקדים.
 צור"ר [צדיר"ן].
 נולת חריפה.
 גלג"ט. בלוט.
 אמוניק"א [אמוניק"א].
 כלודר. אמוניה.
 גלמ"א. חלבנה.

לברוקתי. הכא משמע דיש לה רפואה וכן צפ' המולד' יין (שנת 77 עת). נמי קאמר שכן כחולין לברוקתי וקשה דצנכורות (77 לח): חשיב ליה גבי מומין הקבועין ואומר רבינו יתחק דכל מה שאינו עובר מאיליו או ע"י רפואה קלה חשיב מוס קבוע אי נמי רפואה דהכא ודהמולד' היינו בתחילת החולי אלל בסוף החולי אין לו רפואה: **לכבא.** שניס^א דכפי' צקונטרס כאן ולא כמו שפירש בעלמא (ע"י 77 כח.)^ב דהיינו מניכיס^ב מדלמרינן צעריני פסמים (77 קוב.) לא תעקר ככא וכן צמולין (77 עו): תמור ככי ושני דגברי זה לא שייך לומר צנכיס^ב:
 73

וליתבינהו ניהליה בעינורא דדשא וניכילניהו^ג בקלקולי דמתא בתר הכי לפשוט שודרא ברקא ונימרו הכי שברירי דפלוני בר פלוניתא שבקיניהו לפלוני בר פלוניתא^ד ולחרו לכלבא בבביתא דעיניה לשברירי דיממא ליתי שבעה סומקי מנווא דחיותא וניטויניהו אחספא דאומנא וליתיב איהו מגואי ואיניש אחרינא מאבראי ונימא ליה עוירא הב לי דאיכול ונימא ליה האריך פתיחא סב איכול ובתר דאיכול ליתביריה לחספא דאי לא הדרי עילויה לדמא דאתי מנחורא ליתי גברא כהן דשמיה לוי וליכתוב ליה לוי למפרע ואי לא ליתי איניש מעלמא וניכתוב ליה אנא פפי שילא בר סומקי למפרע ואי לא ניכתוב ליה הכי טעם דלי במי כסף טעם דלי במי פגם ואי לא ליתי עיקרא דאספסותא ואשלא דפוריאי עתיקא וקורטסא ומוריקי וסומקא דלוליאב ונקליניהו בהדי הדדי וליתי גבבא דעמרא וניגדול תרתיה פתילתא ולממיש בחלא וניגדבל בקיטמא הדין וניתיב בנחוריה ואי לא ליחוי אמת המים דאולת ממזרח כלפי מערב ונפסע וניקום חד כרעא להאי גיסא וחד כרעא להאי גיסא ונישקול מינא בדידה דימינא מתותי כרעא דשמאליה ובדידה דשמאלא מתותי כרעא דימיניה וניגדול תרתיה פתילתא דעמרא וניטמיש בטינא וניתיב בנחוריה ואי לא ליתיב תותי מרובא ונייתו מיא ולישדו עליה ולימרו כי היכי דפסקי הני מיא ליפסוק דמיה דפלניא בר פלניתא לדמא דאתי כפומא בדקינן ליה בגילא דחוישתא אי סריך מריאה קאתי ואת ליה תקנתא ואי לא מכבדא קאתי ולית ליה תקנתא אמר ליה רב^ה אמי לרב אישי והאנן איפכא תנן^ו גימל הכבד ולא נשתירי הימנה כלום הריאה שניקבה או שחסרה אמר ליה כיון דמפומיה קאתי אימר איתמוחי איתמח אמר מר אי מריאה קאתי אית ליה תקנתא מאי תקנתיה ליתי שבעה^ז כוני מפירמא דסילקא ושבעה כוני פירמא דכרתי וחמושה כוני פרידא ותלתא כוני דטלפחי וכונא דכמונא וכונא דחבלי וכונא דכנתא פטירתא וליבשיל וליכול ולישתי אבתריה שיכרא חריפא דטבת לככא אמר רבה בר רב הונא ליתי תומא יחידאה ונימרסיה בכמישחא ומילחא ונתביה אטופראי דאליונא דההוא גיסא דכייב ליה ונהדר ליה גרנפא דלישא וניודהר לבישריה דקשי לחיורא לחינבי אמר רבי יוחנן^ח חומתי כי ממרו ועיקרא דחומתי עדיף מממרו וניקוט בפומיה הני לאוקומי לבשולי ליתי פארי דריש נפייא וטלפחי בעפרייהו ושובלילתא והומרתא דכשותא וניקוט כאמנווא בפומיה לאיתפוחי לינפח ליה חבריה תחלי חיורתא בגילא דחוישתא לאסוקי ליתי עפרא מטולא דבית הכסא וניגבול בדובשא וניכול דמעלי ליה^ט לברסם ליתי כי פיסתקא דנישדור וכי אמנווא דחלבניתא דובשניתא ומלי תרוודא דובשא חיורא ומלי נטלא בת מחווא חמרא נקידא ונישלוקיניהו בהדי הדדי וכי בשיל נשדור בשיל ליה כוליה ואי לא ליתי רביעתא דחלבא דעיוא חיורתי וגיטייפיה

לברוקסי. חולי שבעין שקורין טייל"א: **דשז חומרי.** מנומר בשעב גווינן מחמת זקנה: **ווינשיה בעולא.** כלומר שלא מחמת שמש: **סרסי מנסא כוחלא וחדא מנסא מיניה.** שני חלקים כחול וחלק אחד מנומר: **סלסא מנחלי.** מנחול הוא כנף עוף או כף רחב דק של עץ שנוטל בו הכחול וזמון בעין: **סלסא מנחלי.** ששקה פעמים: **לימלי.** ימים בעיני: **דאי לא.** מזדקח ללא לימלי טפי פקע עיניה: **לשכריני דליליא.** סגורים הבחות על האדם כלילה: **שודרא ברקא.** חבל של שיער צהמה ושל זנב סוס ופרה: **וניסר חדא כרעא מיניה וחדא כרעא מלננא.** יקשור אחד מרגליו ורגל הכלב בשני ראשי החבל: **ונוטרפו ינוקא חספא אצטריה.** יקשקשו מינוקות שצדי חרסין אחריו: **ויאמרו.** למש זה: **אסא לכבא אכסא סרגנוול.** זמן כלב שטוה סרגנוול: **אומלי.** מחיכות בשר: **ונספניפו גיסייה.** בני הבתים להנך אומלי צנינורא דדשא: **קלקלי.** אשפות: **ליפשוט.** ימיר הקשר מרגלו: **צנכיסא דעיניה.** צנבת עינו: **סומקי.** טחולים: **אחספא דאומנא.** כלי חרס מנוול שמקיזין לתוכו דם: **ונימא ליה עוירא.** לפתיחה הב לי ואיכול: **פפי שילא כו.** למש הוא: **טעם דלי במי כסף.** למש הוא: **אשלא דפוריא.** חבל של מיטה: **וקורטסא.** ימיר של מוכין: **ומוריאה.** קרו"ג: **וסומקא דולננא.** דבר ארום הגדל בצלוב: **ונגילי פסילתא.** לשון גדילים: **יעשה פתילה מן הצמר: וטמיש בחלא.** ישרה צחומץ: **וניגדביל.** יגלגלו בצפר וידבק האפר בו: **ונשדו עליה.** דרך מרחץ: **סריך.** נדבק הקש צדס: **גילא.** אישטריי"ס: **כיון.** דדמא דכבדא שהיא תלויה למטה מן הריאה עולה למעלה ונפיק דרך הפה: **אימר איתמוחי איתמח.** כולה כבדא ולא נשתירי הימנה כלום ונפל לריאה דרך קנה הכבד שמחובר לקנה של ריאה: **כוני.** מלא אגרוף: **פירמא דסילקא.** קניצת תרדס מצינדור"א: **פרידא.** מין עשב וי"א מדייריש"ר: **ונגנדן.** כשיעור כל אלו: **כנסא פעירסא.** אנטריי"ל של צהמה שהיתה פטר רחם לאמה: **לככא.** חולי השניים הפנימיים: **סומא יחויא.** ראש שוס שלא היה בו אלא אלע אחד: **ונמרסיה.** ישחקו: **אטופרא דאליונא.** על כפורן של צהן יד: **ונודהר לבשריה.** שלא יגע אותו שוס צנכרו: **דקשי לחיורא.** צרעת: **לחינבי.** אצטבעות הגדילים

מוסף תוספות

א. האחרונים הטורחים המאכלי חסין חולין ע"י דיה נמור. ב. מקום מושב השניים חסין ע"י שם. דיה כח. ג. שאותן איך דרכן ליפול חסין חולין ע"י שם.

צגרון כמין גלג"ט וצבלשן רומי אשטרגנילו"ץ: **חומסי כי ממרו.** עלי של חמוס פילטר"ו טוב לרפואה זו כמין עשב שקורין ממרו צלשון ארמי: **ועיקרא דחומסי.** שורש החימוס פילטר"ו: **עדיף.** לרפואה מממרו. ממרו שצדמוני' לשון מורי: **הני.** חוממי וממרו: **לאוקומי.** החולי שלא ינפח יותר מדאי: **לבשולי.** האצטבעות שתקצף להם שלהן לתוכן שמהא יולאה כשיצקעו אותו: **פארי דריש נפייא.** סובים גדולים שצפין למעלה צנפה כשמרקדין: **וטלפחי צעפרייהו.** עדשים עם עפר שנתלשו בהן: **ושצולניסא.** תלתן פינגור"י: **וחומרסא דכשופא.** פרה שצנכשות הומלו"ץ: **כאמנווא.** כשיעור אגוז: **לפסוחי.** האצטבעות של אשטרגנילו"ץ שצקעו ותלא הליחה: **לינפח ליה.** צגרוני: **צנילא דחיעסא.** שהוא חלול ויכניס זרע שהחלים לתוכו צראשו אחד ויכניסו בתוך פיו של חולה עד הצליעה וינפח חצירו צראש האחר וילאו השחלים ויפלו ויחמו על החולי: **לאסוקי.** להעלות בשר לרפואת הציקוע: **מטולא דבית הכסא.** מתחת כל אצנים המסודרות לבית הכסא צדשות ומתקנות כעין מושב: **לברסם.** חולי שקורין צורי"ר והוא צא מן הראש דרך החוטם: **כי פיסתקא דנשדור.** כשיעור גלג"ט של ארו מסס נשדור שקורין אמנויק"א: **הלנניסא דובשניתא.** חלבנה מתוקה שקורין גלמ"א: **סרוודא.** כף: **נעלא.** כלי מחזיק רביעית: **חמרסא נקידא.** יין ללול יפה שאינו ארום: **וכי בשיל נשדור בשיל כוליה.** זה סימן יהיה לך לכשיבשל הנשדור צידוע שאחר סמינין מבושלין לפי שהיא קשה: **ונטייפיה**

ונטייפיה אהלת קלחי דכרנא. יטיפנו על שלשה קלחי כרוב ככלי: ונכשתי בגווא דמרמהין. יגיס את הקדירה צקיסס של עץ ששמו מרמיהן: נפקא דלנא חירול. לואה של כלב לנן: ונגזול כנטפא. כרי: ונמה דאפשר. לו כרפואה אחרת או להמאפק בחוליו: ניפקא לא ניכול. לא יחל לואה הכלבים:

וניטייפיה אתלת קלחי כרובא וניבחהיה בגווא דמרמהין וכי בשיל גוואא⁶ במרמהין בשיל ליה כוליה ואי לא ליתי נפקי דכלבא חירוא וניבול בגמפא וכמה דאפשר נפקא לא ניכול דמפריק לגורא ליתי גורא דלילתא וניכביה ונשדי מוא עלויה ונשתי ואי לא ליתי ממוא דאישתי מינייהו כלבא בליליא וניודרה לגילויא לגילויא⁷ אנפקא דחמרא חייא למורסא אנפקא דחמרא באהלא⁸ תולאנא לפירחא דליבא ליתי תלת ברושייתא דשערי ונשמרינהו בכמכא דלא עבר עלויה ארבעין יומין וניכול ונשתי אבתרייהו חמרא מרקא א"ל רב אחא מדיפתי לרבינא וכל שכן דפרח ליביה אמר ליה אנא ליוקרא דליבא אמרי לפירחא דליבא ליתי תלת ברושייתא דחיתי ונישמרינהו בדובשא וניכול ונישתי אבתרייהו חמרא חייא לצרחה דליבא⁹ ליתי תלת¹⁰ בייעי בנייא וביעתא דכמונא וביעתא דשומשימו וליכול לכאב מעי ליתי תלת מאה פלפלי אריכתא וכל יומי נשתי מאה מינייהו בחמרא רבין דמן נרש עבר לה לברתיה דרב אשי מאה וחמשין מהני דידן ואתמאי לכירצא אנפקא דחמרא באטרפא דעראה לכירצא חירוא ליתי ביזרא גלגילא וניציייה בשיסתג וניתיייה במיאי¹¹ ונשתייה ונודרה מבינתא דאי לא מנבא לה למעיניה למיסר סיסין רטיבא במיאי למשרא¹² יבישתא במיאי וסימנך איצא רטיבא דסכר נהרא למחלא ליתי שב ביני דמיא וניבשינהו בטולא וכל יומא נישתי תרתי ותלתא בחמרא ואי לא ליתי מחלא דציפרתא דלא איפתח ונמחיא בתגורא ונוקי להדיה ונימא כי היכי דיביש האי מחלא נייבש מחליא דפלוני בר פלוניא ואי לא נישחיייה ביני אורכי דביתא חדתא ונימא הכי ואי לא¹³ ליבקי שכבא דשכיב בשבתא ונישקליה לדיה ונתבהא אטחליה ונימא כי היכי דיביש האי ידא נייבש מחליא דפלוני בר פלוניא ואי לא ניתי בינתא וניטווייה בי נפחא וניכליה במיאי דבי נפחא ונישתי ממיא דבי נפחא היא עיזא דהות שתיא מיא דבי נפחא אישתחייט ולא

זניסא. דג: ונטויה כנורא דזי נפחא. יללנו בגחלים שלפני הנפח: מיא דזי נפחא. אומס שמכנה כהן את הגחלים: ליפסא חבית של יין לשתייתו כלומר ישמה יין טוב ממד הרבה: לא אסי קמי דמר. לשאל רפואה שהיין רפואה לו: לרושחא. מחמויות: אקויא.

עשב ששמו קקוליי: אילנא. אלוהייין: אספרכא. כסף חי: מרסכא. קוגילין והוא מפסולת הכסף מקום שחופרין כסף מן הקרקע ויוקיס אותו ומעלה ריחמא והוא מרמכא: חומרסא דפילון. צוטוין שהנשים תולות צלואיהן של זהב או של כסף וזמן צו שמן ששעור צו מין זושס ששמו פילון ודומה לעלל גפנים כדמנא צמ"כ"י¹⁴ שלא יערב קימוס¹⁵ צמר מי גלגולקא בשמן עלי גפנים בפילון: ושייפא דחיימסא. לואה יויס ולשון מורי לואה טרנגולין: וניקייט. כל אלו: כשחקי דכסא. שהס קריס צקייטא: וזדעמר גופנא. שהן חמים כסמא וישים צלמו מקום: לשגוונא. חולי הירכס והקלזוס שקורין הנק"א: פסיא דמוניי. כלי מלא ליר דגיס קטניס: ונגנדיס שסין זמני אהא מטחסא. יגלגלו ששים פעמים על ירך זה למעלה צקלזוס שקורין הנק"א: ללמרכא. אכן הגדילה בגיד ועולת השמן: ניטופייסא. טיפות: משחא דפופרא. פסולת של זפת והוא עיטרין: חילנא דרסיס. סמיטת כסיין: חמרא נקידא. יין נקי: אונא דויקא. און של נוד: חוטא דהוריסיא דשדסיס דומה צם דומה חוט של זהרית שטואמו אשה חשודה צם חשודה: אסינסא יבישתא. על סנה יבש: ועיין בחומרסא דפנקא מיניס. יהא זהיר צאכן היואלת ממנו לשומרה: דמעלי לגולסו למרי. חולי שקורין¹⁶ פיורוי: גריני. סאין. סופלי גרעיני ממריס: אטרף אדרא. עלין של עץ ששמו אדרי: משיילי עריצוס: וסי שסי. דקיימא לן הרוחן צמחין שותה מהס והס רפואה לו צמסכת שצב (דף טז). ממיא דאדרא. ליסמי אצל ממיא דסופלי לא ליסמי: דמעקרי. עושין אותו עקר מלהוליד: צוני. מלא יד: משצ משארי. משצעת ערונות: צעפרייסו. עפר העולה צשרסיס: ענני

6) בבתי דפריה, דמרמהין. ובציל רש"י, 7) צ"ל נח: כי"מ פו, 8) נני העוקן עקר אהל א תרלענא, 9) ס"א ליכול תלת ביבי כיעינא בנייא וביעתא וכו', 10) פי מלש כשעור ישי, 11) בבתי דוסף: מאוראת עד צפרא, 12) בבתי דוסף: ססיין, 13) פי עין חפוש. עוקן עקר צק נן, 14) פי מלש ומלש, 15) ס"א ולישתי, 16) בבתי דמייק, 17) פי בערוך ערך צמר ד גורא, ופי שם דצמרא ברא (דלעיל) היינו קדחת ששורף אותו מבחון וצמרא גורא הוא קדחת ששורף אותו מבפנים, 18) משון הטימא והאלה רש"י, 19) ויקרא פרק כב, 20) פי ציל במור. רש"י, 21) פי קדחת.

- לעני רש"י
- אשפוטא
 - אישפוטא
 - באב נקב.
 - קלוג.
 - פשימרי.
 - טרנפריי.
 - לשוח.
 - מינטא.
 - לורייה.
 - בייש.
 - אורוגיא.
 - פוליאול.
 - מנה צמח.
 - שנשיאיש.
 - קקוליי.
 - אלוי.
 - קוגילין.
 - שנצרת מוקיק סקי.
 - ביטוין.
 - הק"א.
 - פיורוי.
 - קדחת.

- מוקף רש"י
- אנפקא.
 - רביעית.
 - בחומרתא.
 - בלמה ממחמ חולי.

אישתכח לה מחלא ואי לא ליפתח חביתא דחמרא לשמיה א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי אי את ליה חביתא דחמרא לא אתי לקמיה דמר אלא מרגל בפת שחרית דמעליא לכולי גופיה לרושחתיא ליתי אקיקא ואילווא ואספירכא ומרתכא וחומרתא דפילון ושיאפא דחמימתא ונינקט בשחקי דכיתנא בקייטא ודעמר גופנא בסיתוא ואי לא לישתי שיכרא מרקא לשיגורנא ליתי פתיא דמוניי וניגנדייה שיתין זימני אהא מטחתיא ושיתין זימני אהא מטחתיא לצמורתא ניתי תלת ניטופייטא מישחא דכופרא ותלת ניטופייטא איצרא דכרתי ותלת ניטופייטא דחמרא נקידא ולישדי ליה לאיש באמה ולאשה באותו מקום ואי לא ליתי אונא דיוקא ולתלי ליה לאיש באמה ולאשה בדדין ואי לא ליתי חוטא דהורייתא דשדתייה דומה בת דומה ולתלי ליה לאיש באמה ולאשה בדדין ואי לא ליתי כינה¹⁷ דזכר ונקבה¹⁸ ולתלי ליה לאיש באמה ולאשה באותו מקום וכי משתין נשתין אסינסא יבישתא כצינורא דדשא ונעיין בחומרתא דנפק¹⁹ מיניה דמעליא לכולהו צימרא לצימרא ברא ליתי תלתא גריבי סופלי ותלתא גריבי אטרף אדרא ונישלוקינהו כל חד לחודיה ולתיב בינייהו ולתבינהו בתרתי משיכלי וניתי פתורא ונח עלויה וניקום מעילוי האי ולותיב עליו האי ומעילוי האי ולותיב עליו האי עד דניסק ביה הבלא ולסחי²⁰ מינייהו וכי שתי ממיא דאדרא לישתי ממיא דסופלי לא לישתי משום דמיעקרי לצימרא גוואא²¹ ליתי שבעה בוני דסילקא משב משארי ונישלוקינהו בעפרייהו וניכול ונישתי אטרף אדרא בשיכרא או ענבי

מי שאחזו פרק שביעי גיטין

ע.ו.

עין משפט גר מצוה

א [מי] פ"ד מהל' דעות
הלכה ג':
ב [מי] [ס']:
ד ג מ"י פ"ד מהלכות
דעות הלכה טו:
ה ד מ"י שם הלכה א'
והלכה טו:
ו ה ד מ"י שם הלכה י'
טו"ש"ע א"ח סי' רמ
ספ"ק טו:
ז ח מ"י שם הלכה ג':
ח ט מ"י שם הלכה ז':
ט י מ"י שם הלכה י'
טו"ש"ע א"ח סי' רמ
ספ"ק טו:
י ב מ"י שם הלכה יח:

רב שימי בר אשי עבד ליה להווא עובד כוכבים בוי. הקשה ה"ר אלמנן אמאי לא אסור לרפאות העובד כוכבים כאלמנין (י) צפ' אין מעמידן (ע"ו דף טו.) גבי מילדת ומניקה אפילו בשכר לפי שמגדלו לעבודת כוכבים ואור"י דשמה כדי להתמכר ברפואה שרי כדי שידע לרפאות ישראל ע"י ק"א א"י העובד כוכבים היה יודע שהיה בקי ברפואה זלמ ושרי משום איבה או שמא לא שייך כאלו מגדל בן לעבודת כוכבים כמו במילדת ומניקה (י) : דרך ועון. דאגת העון א"י עונש העון: **חמשה** קרובין דמיתה אבא ועמד בוי. משמע אפילו עושה אחד מהן נלכד מללא קאמרינן עלה דבעינן ספקין: דקמתי

ענבי תאלא במים לחזייתא ליתי שב חימי ארונייתא וניקלינהו אמרא חדתא ונפיק משהא מינייהו ונישוף רב שימי בר אשי עבד ליה להווא עובד כוכבים לדבר אחר ואיתסי אמר שמואל האי מאן דמחו ליה באלונכי דפרסאי מיחייא לא חי אדהכי והכי ניספו ליה בשרא שמינא אגומרי וחמרא חייא אפשר דחיי פורתא ומפקיד לביתה (י) אמר רב אידי בר אבין האי מאן דבלע זיבורא מיחייא לא חי אדהכי והכי נשקיה רביעיתא דחלא (י) שמוזג אפשר דחיי פורתא ומפקיד לביתה א"ר יהושע בן לוי אכל בשר שור(י) בלפת ולן בלבנה בלילי (י"ד או ט"ו בתקופת תמוז אחותו אחילו תנא והממלא כריסו (י) מכל דבר אחותו אחילו אמר רב פפא אפי' מתמרי פשיטא סד"א הואיל (י) ואמר מר תמרי משבען ומשחנן ומששלשן ומאשרן ולא מפנקן אימא לא קמ"ל (י) מאי אחילו א"ר אלעזר אש של עצמות מאי אש של עצמות אמר אביי אש גרמי מאי אסותיה אמר אביי (י) אמרה לוי אם כולחו שקייני תלאת ושבעא ותרסר רובי עד דמתסי כולחו שקייני אליבא ריקנא והאי בתר דאכל ושתי ועייל לבית הכסא ונפיק ומשי ידיה ומייתו ליה בונא דשתיתא דמלפחי ובונא דחמרא עתיקא וניגבלינהו בהדי הדדי וניכול וניכרוך בסדיניה וניגניה וליכא דנוקמיה עד דקאי מנפשיה וכי קאי לישקליה לסדיניה מיניה ואי לא הדר עילויה אמר ליה אליהו לר' נתן (י) אכול ג'שליש ושתה שלישי (י) והנה שלישי לכשתכעוס תעמוד על מילואך תני ר' חייא הרוצה שלא יבא לידי חולי מעיים יהא רגיל במיבול קיין וחורף (י) סעודתך שהנאתך ממנה משוך ירך הימנה (י) ואל תשהה עצמך בשעה שאתה צריך לנקבך אמר מר עוקבא האי מאן דשתי מיליא חיורא אחותו ויתק אמר רב חסדא שיתין מיני חמרא הו מעליא דכולהו סומקא ריחנתא גריעא דכולהו מיליא חיורא אמר רב יהודה האי מאן דיתב בצפרני ניסן גבי גורא ושייף משחא ונפיק ויתב בשמשא אחותו ויתק תנו רבנן (י) הקיז דם ושימש מטתו הוויין לו בנים ויתקין הקיזו שניהם ושימשו הוויין להן בנים בעלי ראתן אמר רב פפא לא אמרן אלא דלא טעים מידי אבל טעים מידי לית לן בה אמר רבה בר רב הונא (י) בא מן הדרך (י) ושימש מטתו הוויין לו בנים ויתקין תנו רבנן (י) הבא מבית הכסא אל ישמש מטתו עד שישחה שיעורו חצי מיל מפני ששד בית הכסא מלוה עמו ואם שימש הוויין לו בנים נכפים תנו רבנן (י) המשמש מטתו מעומד אוחותו עוית מיושב אוחותו (י) דלריא היא מלמעלה והוא מלמטה אוחותו דלריא מאי דלריא אמר רבי יהושע בן לוי סם דלריא דרדרא מאי דרדרא אמר אביי מוריקא דחוחי רב פפא אלים ובלע ליה רב פפי אלים ושדי ליה אמר אביי מי שאינו בקי בדרך ארץ ליתי ג' קפזי קורטמי (י) דחוחי ונידוקינהו ונישליקינהו בחמרא ונישתי (י) אמר רבי יוחנן הן הן החזירוני לנערותי: שלשה דברים מכחישים כחו של אדם ואלו הן פחד דרך ועון פחד דכתיב ילבי סחרחר עובני כחי דרך דכתיב (י) ענה בדרך כחי עון דכתיב (י) כשל בעוני כחי: שלשה דברים (י) מתזיזן גופו של אדם ואלו הן (י) אכל מעומד ושתה מעומד ושימש מטתו מעומד (י) חמשה קרובין למיתה יותר מן החיים ואלו הן אכל ועמד שתה ועמד הקיז דם ועמד ישן ועמד שימש מטתו ועמד: ששה העושה אותן מיד מת ואלו הן הבא (י) בדרך ונתייע (י) הקיז דם ונכנס לבית המרחץ ושתה ונשתכר וישן על גבי קרקע ושימש מטתו אמר רבי יוחנן והוא שעששן כסידרן אמר אביי כסידרן מת שלא כסידרן חליש איני והא מעורת עבדה ליה לעבדה תלת מינייהו ומית ההוא כחוש הוה: (י) שמונה רובן קשה ומיעוטן יפה ואלו הן דרך (י) ודרך ארץ עושר ומלאכה יין ושינה חמין (י) והקות דם שמונה ממעטים את הזרע ואלו הן המלח והרעב והנתק בכייה ושינה על גבי קרקע וגדגדניות וכשות שלא בזמנה וקרות דם למטה כפלים תנא כשם שקשה למטה כפלים כך יפה למעלה כפלים אמר רב פפא למטה

פשוטי"ה מדר.
קרב"א. עויות התחבנות שירי.
קרו"ג. כרכום.
שבי"ל (שבי"ל).
משוכה. גדר שחום.
תיש"א (אינש"א).
דאגה.
אילנדרא (אלוינדר"א).
כוסבר.

מוסף תוספות

א. וכן משמע מפני שלא היה בקי ברפואות עשה כן. מוס' ע"ו ט: ד"ה לאפוקי. ב. [ד]התם שייך טפי מגדל בן לע"ו. מוס' הא"ש וע"ש שמתא מרשי' נמש' ע"ו ט: דף ט' דלשכר שרי.

גליון הש"ס

גמ' אבוי שלישי ושתה שלישי וכו'. ע"י מה דף ט' ע"ב מדי' אסתמו:

מוסף רש"י

זיבורא. זרעא (ע"ו) (י).
דחלא שמוג.
חמין חוק אגריא בלע"ו (שם) ומשחנן. מממנות. ומששלשן.
שמוקת. מחזיקת כח כמו (שטיה א) אשוי חמון. ולא כמפקדן. אינ מניח אסתמא על הלך. וטלן לשכח (בתחבנות י).
אש גרמי. מוליך בלע"ו (ברכות לב).
ותקין. חלש (בתחבנות ט) דה בלע"ו ראתן. שרן יס לו צמחו (שם) חלשין יומר מדי שיש להם שרן כמחם (דה י).
הן הן החזירוני לנערותי. הכפואות האמורות למי שאיני כריא בתשמיש. לאחר שקמתי מחזירוני אותן רפואות לנערותי לתשמיש (שבת ק"א).
אכל ועמד. מהר לעמוד פתאים אחר שאלו עובני (שם כס"ט).

ענבי סאלא. ענבי גפן המודלת גדקל: לחזייתא. ילפת: חיטי ארונייתא. חטיף גסיס: אמרא חדתא. על צדו של פשוטי"ה מדש: ונישוף. ימשח: לדבר אחר. זרעא. זלונגי פרסאי. (י) זנוכליות של פרסיים שנתרפין אותן בני סם המות: דמפקדי אנוסיס. לוואה על נכסיו: חלא (י) שמוג. חומץ חוק: מכל דבר. שהוא טוב לו וממחו לחיכו ואוכל ממנו כל תאוותו מציאו ליה חולי שמו חלילו: הואיל ואמר מר. שהתמרים יפין לגוף כל כך: משחנן. מממנות: משלשן. משלשלות: מאשרן. נומות כח: ולא מפנקן. אינן מתענגות את הלל להיות איסטינים ואע"פ שהן מתקוות: כל שקייני. כל ששקין שאלדס שמה לרפואה יס להן מנין ימים לשתותם יס מהן ג' יס מהן ג' יס מהן ג' יס: בונא דשטיסא דלפתחי. מלא אגרוף מן שתיא שם מאלל העשוי מקמח עדשים ומלח: וניכרוך גופיה כסדיניס. כדי שיתחמם גופו ויזיע: וליכא דנוקמיה. ולא יהיה אדם שקיילנו לפי שהזיעה יפה לו: אכול שלישי שלש מעין שלישי ושתה שלישי והנה שלישי בטען ריקס: ולכשתכעוס. וימלא בטען כעם תעמוד על מילואך אלל אס ממלא מעין חלילה ושמה לכשתכעוס תצקע: ציטול. לטבול (י) בחומין או פת ציין: שהנאסך. שערבה לך: משוך ירך הימנה. שלא תמלא את כריסך: טיליא. יין רע: ויסק. חלשות: ריחנא. ישל לו ריח טוב מאל: בלפרני. לנכריס: הויין לו. אס מתעברה בלותו תשמיש: בעלי ראסן. חלשים הרבה מממת שיש להן שרן צמוח כאלמנין כבתכות (דף ט:): דלא טעים מידי. צין הקוס לתשמיש: נכפיים. נופלן מלמותו חולי: עוים. קרנפי"א: סם דלריא. סם רפואתה של דלריא דדלרל שמה: קויעמי יס דחוחי קרו"ג הגדל בקרקע מוזבל צוזל האלן: מוריקא דחוחי. קרו"ג הגדל בצד של הזומי שקורין ציז"ל: אלים. לועם ציזיני: צדך ארץ. שאין לו כח לשמש: קפזיא. כלי מחזיק ג' רביעיות: ונידוקינסו. יכתס דקי: לנערותי. בתשמיש: פחד. דאגה שדואג על דבר העתיד כגון טירוד מונות או פחד איבי וקורין סינג"ס: סחרחר. מוקף דאגה: אכל ועמד. מיד קודם ששהה מעט: העושה אוקן. כולן כחמת: מעורס. סם אשה: ומיעוטן יפה. כשיש לאדם מעט מהם יפה לגופו לרפואה וטוב שיהא לו קלמ משלל יהא לו כלום: אלל רובן קשה. כשיש לו הרבה: דרך. להלך בדרכים: ודרך ארץ. תשמיש: עושר. מיעוטו יפה ורובו קשה שמצטלו מת"ס ומגביה לצבו: חמין. לרחוק ולשתות: נסק. זרעא: גדגדניות. (י) אילנדר"א: שלא צמחה. לקמיה מפרס: והקוס דם למטה. היא ממעטת כפלים כפלים

א [מי] פ"ד מהל' דעות
הלכה ג':
ב [מי] [ס']:
ד ג מ"י פ"ד מהלכות
דעות הלכה טו:
ה ד מ"י שם הלכה א'
והלכה טו:
ו ה ד מ"י שם הלכה י'
טו"ש"ע א"ח סי' רמ
ספ"ק טו:
ז ח מ"י שם הלכה ג':
ח ט מ"י שם הלכה ז':
ט י מ"י שם הלכה י'
טו"ש"ע א"ח סי' רמ
ספ"ק טו:
י ב מ"י שם הלכה יח: